

oder Lehre ist, denn allein bei Gottes Wort zu bleiben, als auch nach dem Befehl Gottes nichts anders gepredigt werden soll, und da einen Text heiliger göttlicher Schrift mit dem anderen zu erklären und auszulegen, wie auch dieselbige heilige göttliche Schrift in allen Stücken, den Christenmenschen zu wissen vonnöthen, an ihr selbst klar und lauter genug erfunden wird, alle Finsterniss zu erleuchten: so gedenken wir, mit der Gnade und Hülfe Gottes, endlich bei dem zu bleiben, dass allein Gottes Wort und das heilige Evangelium altes und neuen Testaments, in den biblischen Büchern verfasst, lauter und rein gepredigt werde, und Nichts, das dawider ist; denn daran, als an der einigen Wahrheit und dem rechten Richtscheid aller christlichen Lehre und Lebens, kann Niemand irren noch fehlen, und wer darauf bauet und bleibet, der bestehet wider alle Pforten der Hölle, so doch dagegen aller menschlicher Zusatz und Tand fallen muss und vor Gott nicht bestehen kann." 1)

In dezen geest is het geheele stuk geschreven; en het Protestantisme kan, althans met beroep op zijn doopcedel, niet beweren, dat het in beginsel aan het menschelijk geweten het hoogste gezag heeft toegekend. Ook Miltons verdediging van de vrijheid steunt in beginsel op de onfeilbaarheid der Heilige Schrift. Want, zoo dachten de geloovige Protestanten, al moet ten slotte elk rechter naar innerlijke overtuiging beslissen, daarom staat hij nog niet boven de getuigen op wier gezag hij zijn oordeel moet vestigen. Wel volgt uit de erkenning dat ieder naar zijn geweten te beslissen heeft, dat men die, zij het dan ook op gezag van anderen genomen beslissing niet aan anderen

1) Dewijl echter daarover (wat de ware, heilige, christelijke kerk is) niet de kleinste strijd loopt, en er geen veiliger prediking of leer is, dan alleen te blijven bij Gods Woord, en naar Gods bevel ook niets anders mag worden gepredikt, en daarbij den eenen text van de heilige, goddelijke Schrift uit den anderen te verklaren en uit te leggen, zooals dan ook die heilige, goddelijke Schrift in alle stukken die een Christenmenschen van noode heeft te weten, in zich zelve klaar en helder genoeg wordt bevonden, om alle duisternis te verlichten; zoo zijn wij, met de genade en hulpe Gods, voornemens, om ten slotte daarbij te blijven, dat alleen Gods Woord en het heilig Evangelie des ouden en nieuwen Verbonds, in de boeken des Bijbels vervat, zuiver en rein wordt gepredikt, en niets wat daarmede strijdt; want daarbij, als bij de eenige waarheid en het rechte richtsnoer voor geheel des Christens leer en leven, kan niemand dwalen of van den weg raken, en wie daarop bouwt en blijft, die is bestand tegen alle poorten der hel, terwijl toch daartegenover elke menschelijke bijvoeging en verduitsel moet vallen, en voor God niet bestaan kan.